

Wanneer aan jongeren wordt gevraagd wat hun toekomst-dromen zijn, dan staat een toffe job ergens bovenaan hun verlanglijstje. Vele mensen beschouwen werk als dé basis voor een kwaliteitsvol en gelukkig leven, en dat is niet anders voor de jeugd.

In realiteit is de jongere die moeite-loos van de schoolbank in een job rolt echter eerder een uitzondering. Vele jongeren zijn na hun opleiding onvoldoende voorbereid op de arbeidsmarkt, lopen verloren in vacatures en selectieprocedures en blijven gedesillusioneerd achter na de zoveelste afwijzing. Vele jongeren voelen zich, ondanks verschillende diensten en een wildgroei aan projecten, bovendien maar weinig ondersteund tijdens hun zoektocht. En ook de loopbaan zélf is geen rechte lijn naar de ‘finish’, in de vorm van die felbegeerde droomjob. Vaker dan andere leeftijdsgroepen komen jongeren terecht in een precare arbeidssituatie die weinig zekerheid en voldoening biedt. De Ambrassade ligt wakker van de kwetsbare positie van jongeren op de arbeidsmarkt en zet dan ook stevig in op het thema werk. En daarin staat De Ambrassade gelukkig niet alleen. De tewerkstelling van jongeren is een hot topic in beleid én in onderzoek. Rapporten, analyses, aanbevelingen en plannen stapelen zich op tot ongekende hoogten, maar de stem van jongeren klinkt maar stilletjes in heel het discours. Daar wil De Ambrassade verandering in brengen. Want jongeren praten gráág mee.

Zeker wanneer het hen aanbelangt!

In dit rapport geven we het woord dan ook aan hen. Via een participatief belevingsonderzoek peilden we naar hoe jongeren de transitie van opleiding naar kwaliteitsvol werk beleven en stellen we hen de vraag hoe het beter kan. We focussen daarbij op de Vlaamse situatie.

Wat voor u ligt is een beknopte synthese van het onderzoek en de daaraan gekoppelde aanbevelingen die jongeren voorstellen. Het volledig rapport is digitaal te raadplegen via www.ambrassade.be/werk/belevingsonderzoek-op-weg-naar-werk.

We hopen dat de aanbevelingen die centraal staan in dit mini-rapport de dialoog over dit belangrijke thema verder kunnen aanwakkeren. Want als er één ding is dat we moeten onthouden uit de verhalen van jongeren, is het wel dat jongerentewerkstelling boven alles een gedeelde verantwoordelijkheid is van verschillende actoren: van beleidsmakers, van onderwijsactoren, van werkgevers, van arbeidsbemiddelaars, van jeugd(welzijns)werkers, van vakbonden, ... kortom van iedereen die van dichtbij of iets verderaf actief is op het snijvlak tussen onderwijs en werk.

PARTICIPATIEF OPZET

Het belevingsonderzoek werd van A tot Z **samen met een groep geëngageerde jongeren uitgedacht en uitgevoerd**. Ideeën werden samen afgetoetst en methodes in samenspraak gefinetuned. Sommige jongeren kregen een interviewtraining en namen zelf interviews af.

Na afloop van het veldwerk werden de resultaten gezamenlijk besproken, werd er samen nagedacht over de ontsluiting van de resultaten en planden we een event om de aanbevelingen bekend te maken. Naast de bijeenkomsten konden de jongeren ook input en feedback geven per mail en via een voor het onderzoek aangemaakte Facebook-groep.

Jana, Wouter, Ben, Dries, Saskia, Fatimah, Balder, Karlien, Isaak: jullie inbreng was een voortdurende eyeopener en een ongelooflijke meerwaarde voor het project!

ONDERZOEKSFOCUS

De centrale onderzoeksvragen: “Hoe beleven jongeren de weg van de schoolbank naar een kwaliteitsvolle job? Welke successen en hindernissen ondervinden ze onderweg? En wat is er nodig om hun trajecten vlotter te laten verlopen?” werden vertaald in **12 centrale thema's**:

Carrièredromen en -verwachtingen

Inschatting van eigen kansen op de arbeidsmarkt

Vorbereiding op de arbeidsmarkt

Ondersteuning en begeleiding

Diensten en projecten

Zoekkanalen en -strategieën

Selectie-procedure

Rechten en plichten

Impact van werkloosheid

Dagbesteding tijdens werkloosheid

Eerste job(s)

Toekomst-perspectief

ONDERZOEKSMETHODE

Het onderzoek is gestoeld op **individuele semigestructureerde interviews**, met een bijzondere aandacht voor de ervaringen, gevoelens en verbetervoorstellen van jongeren.

Om jongeren uit te nodigen zoveel mogelijk hun eigen verhaal te vertellen, startte ieder interview met een **algemene openingsvraag**: *“De weg van de schoolbank naar een droomjob loopt voor iedereen anders. Kan je eens vertellen hoe jouw traject tot nu toe is verlopen?”*. De respondenten kregen daarbij de mogelijkheid om hun eigen parcours visueel voor te stellen.

Het afnemen van de interviews gebeurde door enkele van de jongeren zelf (peer-research), en door de onderzoeksleider. De peer-researchers werden voorbereid op het veldwerk door praktische interviewtrainingen, een oefensessie en tussentijdse feedback. Interviews werden integraal uitgeschreven en vervolgens geanalyseerd met behulp van het software-programma NVivo.

DE JONGEREN

Het onderzoek focust op **jongeren tussen achttien en dertig jaar** die hun opleiding hebben afgerond. De bovengrens ligt op dertig omdat jongeren steeds vaker langer studeren, en bijgevolg pas relatief laat op de arbeidsmarkt instromen. Ongekwalificeerde jongeren vormden geen expliciete doelgroep, maar werden niet uitgesloten.

Binnen de ruime groep gingen we gericht op zoek naar diverse ‘profielen’. Dat deden we op basis van combinaties van volgende variabelen:

- 1 **De fase op het traject waarin de jongere zich bevindt:** We maakten een onderscheid tussen (1) jongeren op zoek naar een eerste job, (2) jongeren aan de slag in hun eerste job, (3) jongeren op zoek naar werk, maar met eerdere werkervaring, (4) jongeren aan de slag in hun tweede, derde, ... job.
- 2 **Het opleidingsniveau:** We maakten een onderscheid tussen laaggeschoolde, middengeschoolde en hooggeschoolde jongeren.
- 3 **De leeftijd:** We maakten een onderscheid tussen jongeren tussen 18 en 25 jaar en jongeren tussen 26 en 30 jaar
- 4 **Het land van herkomst:** Naast jongeren met Belgische roots, zochten we ook gericht naar jongeren met minstens één ouder of twee grootouders afkomstig vanuit een niet EU -land.
- 5 **Het geslacht:** We streefden naar een evenwichtige verdeling M/V

Naast bovenstaande variabelen zochten we specifiek naar enkele jongeren die begeleid werden door een project vanuit het jeugdwerkzorgwerk en naar enkele jonge ondernemers.

In totaal interviewden we 33 jongeren. Ze werden gerekruteerd via verschillende kanalen: het netwerk van de peer-researchers, een oproep op social media en een gerichte oproep bij Arktos, Groep Intro Brussel en JES Antwerpen.

Het veldwerk had plaats in de periode van april 2016 tot en met juni 2016. Gesprekken verliepen doorgaans vlot en in een informele sfeer. Er werd heel wat gelachen, maar tijdens vele gesprekken was ook boosheid en frustratie voelbaar. De weg van school naar arbeidsmarkt is dan ook 'a bumpy road', die verschillende emoties oproept.

Opvallend was dat alle deelnemende jongeren, ongeacht hun achtergrond en specifieke situatie, veel te vertellen hadden over hun traject. De respondenten gaven dan ook aan het thema ontzettend belangrijk te vinden en via hun getuigenis graag bij te dragen aan verandering.

Respondentenverdeling op basis van de variabelen

Profiel	Aantal
Sekse	
Man	14
Vrouw	19
Leeftijd	
18-25 jaar	18
26-30 jaar	15
Opleidingsniveau	
Laag	7
Midden	9
Hoog	17
Positie in de transitie	
Op zoek naar eerste job	11
Aan de slag in eerste job	9
Op zoek naar werk, maar met eerdere werkervaring	6
In een tweede, derde, ... job	7
Aantal jongeren van niet EU-herkomst	14*

*9 respondenten zijn van Marokkaanse origine, 2 van Turkse, 1 van Irakese, 1 van Macedonische en 1 van Pakistaanse.

JONGEREN VRAGEN...

De ideeën en aanbevelingen van jongeren om de overgang van opleiding naar kwaliteitsvol werk te versoepelen, brengen we hier beknopt samen. Het zal de lezer opvallen dat veel van de gepresenteerde aanbevelingen niet nieuw zijn, maar in het verleden al meermaals en door diverse actoren naar voor werden geschoven. Jongeren vragen dat er dringend werk van wordt gemaakt!

Van andere aanbevelingen zou men kunnen beweren 'dat ze al gerealiseerd zijn', aangezien er reeds (heel wat) initiatieven aan tegemoet komen. In praktijk blijkt er echter vaak een kloof te gapen tussen het beleid en de implementatie ervan. Maatregelen en projecten bereiken niet alle jongeren of sluiten niet aan bij de verwachtingen, en missen zo performantie.

Het snijpunt tussen onderwijs en werk is een vruchtbare voedingsbodem voor talrijke, vaak lokale en tijdelijke, projecten. **Jongeren vragen een solide beleid, dat alle jongeren duurzame kansen biedt op een goede voorbereiding vanuit het onderwijs, op een begeleiding op maat, en op kwaliteitsvol werk.**

Jongeren vragen een betere voorbereiding op hun traject naar werk

in het secundair onderwijs

Jongeren vinden dat in het onderwijs meer moet worden stilgestaan bij vragen als ‘Wie ben ik?’ en ‘Wat wil ik?’.

Hylke
24
werkend

“Bewust de vraag stellen van: ‘Waar wil ik nu naartoe?’, daar gaat in het onderwijs te weinig aandacht naar. In het traject dat ik heb afgelegd, heeft niemand mij ooit gevraagd: ‘Waar wil je nu naartoe?’ Ik denk dat een soort ‘persoonlijk ontwikkelingsplan’ opstellen al belangrijk is van in het middelbaar. Want voor mij was die keuze na het middelbaar echt de hel, en dat naast al die andere belangrijke levenskeuzes die je moet maken.”

Door informatie over welke opleidingen er allemaal bestaan, wat ze concreet inhouden en welke kansen ze bieden op de arbeidsmarkt kunnen jongeren doordachte keuzes maken. Folders, websites en online tests volstaan niet voor het maken van een onderbouwde studie- en beroepskeuze. Jongeren vragen vanaf het secundair onderwijs een **actieve en intensieve studiekeuzebegeleiding**. Dat moet de kans vergroten dat ze een richting inslaan die aansluit bij hun interesses en competenties.

Er is werk aan de **reputatie en dienstverlening van de Centra voor Leerlingen Begeleiding** (CLB's) op vlak van studiekeuze-begeleiding. Het CLB kan een belangrijkere partner zijn voor jongeren, maar de drempel ligt vaak zeer hoog.

Katja
24
werkend

“Het CLB is altijd daar als er miserie is (lacht). Nee, het CLB, dat zijn niet mijn vrienden. Ik heb altijd het gevoel gehad dat het CLB zich te hard moet met alles. Dus nee, het CLB hoeft zich niet te moeien met mijn toekomst.”

Jongeren willen vanaf het secundair onderwijs goed geïnformeerd worden over wat er volgt na hun studies: over hun **rechten en plichten als werkzoekende** en over de **diensten en projecten waar jonge werkzoekenden terecht kunnen**. **Samenwerking tussen onderwijs en diensten**, kan de drempel om later bij deze diensten aan te kloppen verkleinen.

“Ik wist niet dat je je na je opleiding moest inschrijven bij de VDAB om recht te kunnen hebben op een uitkering. Dankjewel voor deze tip! Ik zal dit zo snel mogelijk regelen. Het is jammer dat ik dit niet eerder wist.”

Said
25
werk-
zoekend

Jongeren willen al tijdens hun secundaire én voortgezette studies, via stages en lessen, ook de **basisvaardigheden** om efficiënt te solliciteren aanleren en oefenen, zodat ze niet zelf het warme water moeten uitvinden wanneer ze hun zoektocht naar werk aanvatten.

via praktijkervaringen

Jongeren willen al vroeg in contact komen met de arbeidsmarkt. Dat kan bijvoorbeeld via samenwerkingsverbanden tussen scholen en bedrijven in de vorm van gezamenlijke projecten, bedrijfsbezoeken, stages, enzovoort.

Liesbeth
28
werkend

“Ik denk dat je blik ruimer wordt vanaf je in contact komt met de arbeidsmarkt. Dat zou dus best al vroeger gebeuren. Jongeren zouden al sneller links en rechts in contact moeten kunnen komen met verschillende bedrijven. Op die manier kan je ook al van jongere leeftijd gaan netwerken. Of al is het maar om jongeren verschillende jobs te laten zien (...). Natuurlijk moeten werkgevers daar ook een maatschappelijke rol in spelen. Wetende dat sommige jongeren niet op schoolbanken functioneren, kan je die jongeren triggeren door ze eens in contact te brengen met bedrijven. Ze gaan zo misschien ook meer nadenken over hun toekomst.”

“Bij ons op school hadden we bijvoorbeeld ‘Zuiddag’, dan mogen jongeren ergens solliciteren en daar een dag lang werken. Het maakt niet uit waar. Ze kunnen daar een dag meedraaien en dat is heel goed.”

Chelsey
19
werkend

Katja
24
werkend

“Ik denk dat je ook veel kunt leren van mensen die er echt werken, zelfs meer dan van een werkgever. Een werkgever zal het altijd wat mooier voorstellen dan het is. Ik zou het interessanter vinden als student om iets te horen van mensen die er werken en die het effectief doen.”

Jongeren zijn vragende partij voor **(meer) praktijkstages in iedere richting**, en liefst al zo vroeg mogelijk tijdens de opleiding. Praktijkstages geven jongeren een voorsprong en soms zelfs een directe toegang op de arbeidsmarkt. Meerdere stages geven de mogelijkheid om met meerdere contexten kennis te maken.

De **kwaliteit** van stageplaatsen en –begeleiding moet voorop staan en stages moeten rekening houden met jongeren die daarbuiten nog tijd nodig hebben voor studentenwerk.

Lena
24
werkend

“Ik denk dat het heel goed is om in elke richting in het eerste jaar al stage te geven, zodat je meteen weet of de job wel iets voor u is. Dat hoeft geen lange stage te zijn. Eerder een kennismaking met de job, met de praktijk, zodat je niet eerst alle theorie ziet en pas nadien een stage. Zo ontdek je ‘al doende’. Mij zou dat geholpen hebben, ja. Geef jongeren de kans om te ontdekken, te experimenteren, laat hen verschillende dingen uitproberen, misschien zelfs al vanaf het middelbaar (...). Als ik mijn stage in het eerste jaar al had gehad, dan had ik waarschijnlijk daarna een andere richting gekozen.”

“Voor sommige werkgevers ben je ‘maar’ een stagiair. Heeft de werkgever er zin in, en heeft hij tijd voor je, dan zal hij je dingen leren. Maar niet elke werkgever wil die tijd besteden aan een stagiair. Niet elke werkgever heeft daar ook de tijd voor.”

Emilio
22
werk-
zoekend

Tijdens hun zoektocht naar werk vragen jongeren eerlijke kansen en een ondersteunend netwerk

— — — — —
waaronder kansen én feedback vanuit werkgevers
— — — — —

Vele jongeren voelen zich gediscrimineerd op de arbeidsmarkt, louter omwille van hun leeftijd. Ze vragen een eerlijke kans op werk. Dat impliceert dat werkgevers **de lat niet onrealistisch hoog leggen**. **Werkgevers** moeten worden gesensibiliseerd en **gestimuleerd** om meer jongeren een kans op duurzaam werk of werkervaring te bieden. Werkgevers moeten daarbij uiteraard goed **geïnformeerd** zijn over alle mogelijke maatregelen.

Mona
30
werk-
zoekend

“Er zijn veel van die tewerkstellingsmaatregelen, dat staat allemaal wel duidelijk op de VDAB website. Je ziet dan ‘werkgevers’ en je klikt daarop en dan zie je eigenlijk alle informatie en alle mogelijkheden: IBO, instapstages, startbanen, enzovoort. Maar het probleem is altijd dat werkgevers daar niet goed over geïnformeerd zijn (...). Over de Individuele Beroepsopleiding (IBO) zijn de meeste werkgevers volgens mij wantrouwig. Ik verschiet er eigenlijk altijd van hoe weinig bedrijven dat kennen. Ik begin daar vaak zelf over te praten op een sollicitatiegesprek. Als ze op het einde zeggen van: ‘Heb je nog vragen?’, dan zeg ik: ‘Ik heb wel deze informatie die misschien ten voordele van jullie kan zijn (...). Maar ze komen dan wat uit de lucht vallen.’”

Jongeren verwachten dat werkgevers sollicitaties beantwoorden en **feedback** geven wanneer ze niet in aanmerking komen. Een antwoord is een minimum aan respect en feedback biedt kansen om de strategie aan te passen waar nodig.

Mehmed
28
werkend

“Het zou veel makkelijker zijn als ze bij een weigering ook advies geven over waarom je geweigerd wordt en wat er eventueel beter kan. Zo kan je deze punten tenminste verbeteren bij jezelf.”

—
door beleidsmaatregelen die discriminatie tegengaan
—

Discriminatie op basis van afkomst, beperking, gender en seksuele voorkeur moet de wereld uit. Jongeren vragen dat de overheid werk maakt van **praktijktesten** om discriminatie beter te kunnen vaststellen, bestraffen, en zo ook voorkomen.

Erdem
25
werkend

“De politiek mag eindelijk wel eens werk maken van anonieme sollicitaties om discriminatie te vermijden. Ik ben ervan overtuigd dat je wordt afgekeurd op basis van je naam. Ik heb het zelf al meegemaakt. Ik vind dit echt niet meer kunnen in 2016. Het probleem is al langer bekend dan vandaag! Ik begrijp niet waarom de politiek de anonieme sollicitaties niet doorvoert.”

—
via initiatieven die een ondersteunend netwerk faciliteren
—

Een ondersteunend netwerk blijkt een belangrijke buffer tegen isolement en demotivatie. Jongeren vragen dat stevig wordt ingezet op het **jeugdwelzijnswerk** en op **initiatieven die het ‘samen naar werk zoeken’ stimuleren.**

Jenny
27
werk-
zoekend

“Voor mij is het belangrijk dat je omgeving je steunt, of dat je mensen hebt waarmee je je vrije tijd kan besteden. Sociaal contact is belangrijk, anders ga je je opsluiten en dat is zeker niet goed, want dat heeft nog een negatievere invloed op het zoeken naar werk.”

Emilio
22
werk-
zoekend

“Ik had het niet gekund zonder Arktos. ... Je zit hier in een groep, maar je begint allemaal op hetzelfde niveau. Je zit met allemaal jonge gasten samen, die ook niet alles begrijpen. Maar wij jongeren, wij kunnen elkaar helpen. We hebben allemaal ongeveer dezelfde leeftijd, als een jonge gast tegen je zegt: ‘Zo doe je dat’, dan versta je dat beter dan wanneer een dertiger dat tegen je zegt. Ik ben hier ook veel zelfverzekerder geworden. Ik kreeg ook veel meer informatie over hoe werk zoeken gaat en zo.”

Amin
30
werkend

“De manier waarop Groep Intro werkt, dat vind ik toch een voorbeeld. Ze beginnen eerst met de groep: je doet eerst activiteiten onderling. Je leert met mekaar omgaan. En als je de groep beter kent, begin je aan je traject (...). Door die activiteiten kreeg ik mijn zelfvertrouwen terug (...). Het nieuwe, het sociale, was voor mij belangrijk.”

Lander
24
werk-
zoekend

“Een jobcafé of Co-Searching, dat lijkt me wel interessant. Mensen die allemaal werkloos zijn, die op vrijwillige basis samenkomen. Dat lijkt me wel fijn (...). Ja, dat je elkaar een beetje moed inspreekt of tips uitwisselt.”

Jongeren vragen een arbeidsbemiddeling op maat

via een laagdrempelige dienstverlening

Jongeren solliciteren niet altijd op de meest efficiënte manier en zijn soms onzeker over hoe ze het aanpakken. Velen onder hen zoeken een **deskundig klankbord**, maar zetten niet makkelijk zelf de stap naar de VDAB.

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat de **VDAB** nood heeft aan een positievere imago. De beeldvorming, eerdere negatieve ervaringen en de dunne lijn tussen begeleiding en controle zorgen voor **een hoge drempel** bij jongeren.

Jongeren begrijpen én vragen dat de inspanningen van werkzoekenden worden gecontroleerd. Best gebeurt dit met het oog op het sleutelen aan zoekstrategieën en niet alleen met het oog op het vaststellen van fraude. Jongeren vragen dat de controle niet willekeurig gebeurt en dat het **verschil tussen begeleiding en controle duidelijk is**.

Inne
28
werk-
zoekend

“Ik zou het goed vinden moest er een onafhankelijk orgaan zijn dat je gewoon kan helpen. Bij de VDAB heb je toch nog altijd het gevoel dat die u ook een beetje gaan controleren. Ja, dus daarom durf ik ook niet echt te communiceren met de VDAB.”

Zahra
25
werkend

“De drempel voor ondersteuning moet lager. Ik denk dat de VDAB daar een grote rol in kan spelen. Nu is de VDAB precies één van de kantoren waar je van alles in orde voor moet maken. Daarvoor staan ze niet, maar dat is niet geweten. Ze moeten dynamischer zijn en zich meer afstemmen op de noden van de jongeren.”

Jongeren verwachten ook een **proactieve arbeidsbemiddeling**, want zelf de stap zetten is niet vanzelfsprekend. Velen verbazen zich erover tijdens werkloze periodes niet of amper te horen van de VDAB.

Lena
24
werkend

“De VDAB en zo, ze zouden ook zelf aan de jongeren kunnen melden: ‘Je bent niet correct ingeschreven!’, of: ‘Deze cursussen bieden we aan.’. Nu moet je dat allemaal zelf maar opzoeken, waarmee ze je kunnen helpen. Ze zouden beter de jongeren zelf contacteren of eens bellen: ‘Als je wilt langskomen? Wij kunnen helpen.’ De VDAB zou de eerste stap moeten zetten en niet de jongere.”

die rekening houdt met de persoonlijke situatie

Jongeren zijn niet noodzakelijk op zoek naar een ‘standaardcursus’: soms hebben ze zeer gerichte vragen die een persoonlijke **begeleiding vereisen**, aangepast aan hun specifieke noden en vragen.

Katja
24
werkend

“Ik ben een keer uitgenodigd bij de VDAB om samen naar mijn CV te kijken. Ze wilden samen kijken of dat wel goed geüpload was op de website. Na twee minuten zeiden ze dat mijn CV in orde was en dat ik mocht gaan. Echt belachelijk. Ze hebben me ook geen tips gegeven over hoe ik het beter kon maken enzo (...). Ik zou het wel beter vinden moesten ze effectief tips geven. Dat het niet is van: ‘Het is in orde, raar dat je geen werk vindt’, want daar heb je niets aan.”

De begeleiding moet beter worden aangepast aan diverse subgroepen binnen de ruime groep van jonge werklozen. Vooral de groep **midden- en hooggeschoolde jongeren** lijkt vandaag amper een aanbod te krijgen.

Jongeren vragen bij de begeleiding **begrip** voor hun persoonlijke situatie en verwachten geen veroordelende houding maar wel **positieve stimulansen**. Ze vragen daarbij erkenning voor hun inspanningen en aandacht voor hun precaire financiële situatie. Heel wat jongeren komen bijvoorbeeld financieel in de problemen doordat ze geen uitkering ontvangen tijdens de inschakelingsperiode en moeten aankloppen bij het OCMW.

Younes
20
werk-
zoekend

“Goede begeleiding dat is iemand die achter je staat en je blijft helpen, tot je werk hebt.”

met oog op een duurzaam resultaat

Een opvallende bevinding is dat vele jongeren niet lijken te weten wat een efficiënte sollicitatiestrategie is, of, erger nog, door VDAB, private partners of OCMW worden gestimuleerd in weinig efficiënte strategieën zoals het lukraak en zoveel mogelijk solliciteren. Jongeren vragen **sollicitatiestrategieën en -tips die leiden tot een duurzaam resultaat**.

De opzet van de bemiddeling moet leiden tot een geschikte job, en **niet tot ‘eender welke job’**. De wet op de passende dienstbetrekking is bij de geïnterviewde jongeren niet gekend en wordt bovendien niet als zinvol ervaren. Een job aanvaarden die ver afstaat van je interesse en competenties, is op termijn voor niemand zinvol, en de criteria met betrekking tot afstand zijn voor vele jongeren (die niet over een rijbewijs beschikken) niet haalbaar.

“Ik moest van het OCMW vijf sollicitaties per week doen. Aangezien er niet zoveel jobs beschikbaar zijn in het sociaal veld, moest ik van het OCMW solliciteren voor eender welke functie, en dat al een maand nadat ik mijn diploma had behaald. Zo heb ik gesolliciteerd in kledingwinkels, cafés, in een frituur, kortom voor alles. Persoonlijk had ik het hier moeilijk mee. Ik heb toch niet voor niets mijn diploma van maatschappelijk werker behaald? De druk van het OCMW maakte me gestresseerd en onrustig.”

Erdem
25
werkend

Cato
25
werk-
zoekend

“Ik krijg mails over werkaanbiedingen die meestal in een godvergeten gat liggen waar ik niet geraak. Ik heb geen werk, dus ik kan ook geen auto betalen. Dan krijg ik mails over ICT, over jobinfodagen in het leger (...). dat is allemaal niets voor mij! De aanbiedingen zijn totaal niet aangepast aan mijn profiel.”

geïnspireerd door innovatieve praktijken

Positieve resultaten uit **vernieuwende projecten** (bijvoorbeeld van tenders, vanuit het jeugdwelzijnswerk, vanuit de ondernemingswereld, ...), kunnen inspirerend zijn voor de algemene dienstverlening. Niet enkel maatschappelijk kwetsbare jongeren hebben baat bij flexibele trajecten met inspraak en oog voor hun ruimere context, alle jongeren hebben baat bij een stimulerend netwerk, ook hooggeschoolde jongeren zoeken kansen om werkervaring op te doen, ...

Nousra
22
werkend

“Ik denk dat initiatieven zoals het werkinfopunt van JES Antwerpen (WIP) veel toegankelijker zijn. WIP is voor iedereen in de buurt en heel laagdrempelig. Iedereen kent die mensen, ze zijn ook bezig met talenten en die te herkennen bij de jongeren. Dat is belangrijk. Veel jongeren weten niet wat ze goed kunnen en welke richting ze willen uitgaan. Via activiteiten komen ze dat te weten en daarmee leren ze zichzelf kennen. (...)”

Hylke
24
werkend

“Mijn e-coach van de VDAB heeft me doorverwezen naar de Young Vibes. Dat project is gericht op jongeren die werkervaring zoeken. In zes maanden krijgen jongeren er zogezegd twee jaren werkervaring door training en coaching (...). Je werkt aan opdrachten en projecten voor twee verschillende bedrijven. Het bedrijf geeft je eigenlijk puur werkervaring. Zo kan jij ontdekken waar je talenten liggen. Wat wil ik doen? Wat doe ik graag? Waar kan ik mijn talent kwijt op de arbeidsmarkt? (...) Tijdens dat traject heb je een BIO-statuuut. Je sluit een beroepsinlevingsovereenkomst met het bedrijf. Als jongere verdien je er ook iets aan (...). Je hebt ook coaching om de twee weken rond: ‘Waar wil je naartoe? Op welke punten wil je nog groeien?’, en speciaal voor het project hebben we ook ‘project challenge meetings’ waar je een klankbord hebt bij elkaar en elkaar wat helpt met elkaars project. Dan zijn er nog wat andere processen: ‘tapis rouge’ waarbij je gestileerd wordt door het team, het werken aan een goed LinkedIn-profiel, enzovoort.”

Jongeren vragen kwaliteitsvol werk

door creatie van jobs

Jongeren vragen dat **meer jobs** worden gecreëerd, zodat hun kans op werk vergroot. Zonder voldoende beschikbare arbeidsplaatsen vallen jongeren systematisch uit de boot.

die voldoen aan minimale kwaliteitsvereisten

Jongeren vragen aan werkgevers, sectoren, beleid en sociale partners om samen werk te maken van **kwaliteitsvol en 'werkbaar' werk**, zodat *alle* jobs aan een aantal **minimumeisen op vlak van werkzekerheid, verloning, veiligheid, inspraak**, enzovoort, voldoen. Ze verlangen meer kansen op een duurzame job, en op voltijds werk. Jongeren vragen bovendien **grenzen aan de flexibiliteit** die in sommige jobs van hen wordt verwacht en die maakt dat ze niets op voorhand kunnen plannen.

Chelsey
19
werkend

“Het enige wat me wel heel hard tegenviel: soms stond ik zeventien, achttien uur per dag in die bakkerij. Dat was immens veel. Je kan dus wel geloven dat ik niet echt een leven had daarbuiten. Ik had in die tijd dan ook geen vrienden. Ik kwam thuis, ik sliep en ik ging terug werken. Ik heb dat toch een jaar volgehouden. Ik heb daar ook gezondheidsproblemen door gekregen (...). En het waren niet alleen de werkuren. Ik moest ook bloemzakken van 75, 100 kilo op mijn schouders sleuren, en ik was nog zo jong toen. Dus ja, daar heb ik nu wel spijt van.”

—
met werkgevers die hen warm verwelkomen en begeleiden
—

Jongeren vragen dat werkgevers meer aandacht schenken aan een **onthaalbeleid** waardoor ze zich welkom en ondersteund voelen. Ook na de inwerkperiode blijft **kwalitatieve coaching** van groot belang.

Anna
26
werkend

“Dikwijls word je er gewoon zo ingesmeten. Terwijl je eigenlijk, ik denk het eerste half jaar dat je werkt, dan zijn er echt zoveel nieuwe dingen die je moet leren (...). Ik denk dat dat wel een hulp zou zijn als mensen dan echt fatsoenlijk begeleid werden daarin, of een peter of meter kregen ofzo.”

met kennis over hun rechten en plichten als werknemer

De arbeidsmarktpositie van jongeren is kwetsbaar op verschillende vlakken. Daarom is het des te belangrijker hen goed te informeren over hun rechten en plichten als **werkende**. Ook de functie van **vakbonden** is te veel jongeren nog onbekend.

Najila
23
werk-
zoekend

“Ik had veel problemen op mijn werk, maar ik wist niet dat ik daarvoor naar een vakbond kon gaan. Ook toen ik ontslagen werd, wist ik niet dat ik bij de vakbond terecht kon. Had ik toen maar sterker in mijn schoenen gestaan en meer geweten! Je komt al die dingen pas te weten wanneer je ze meemaakt, maar dan is het vaak al te laat.”

“Ik moest dan een echt contract tekenen en ik kreeg dan opeens loonbrieven enzo. Dat is nog zoiets waar ik helemaal niks van snap. Ons mama zei: ‘Stop dat maar allemaal in een map, want ik heb mijn loonbrieven van vijftig jaar geleden ook allemaal nog’. Dus ik doe dat dan maar (...). Ook voor de belastingen: dan krijg ik een fiscaal attest en dan vraag ik aan mijn moeder wat ik ermee moet doen. Ik ken er niets van. Het ziet er belangrijk uit, maar ik weet dus niet wat ik ermee moet doen.”

Senne
23
werkend

Jongeren die willen ondernemen vragen voldoende ondersteuning

met informatie rond jong ondernemerschap

Jongeren vragen meer informatie over de mogelijkheden én de risico's van zelfstandig ondernemen, zowel tijdens hun opleiding als daarna. Vele jongeren dromen van een job als zelfstandige, maar hebben geen idee wat dit allemaal inhoudt. Jonge zelfstandigen vragen bij de start van hun ondernemerschap toegankelijke informatie en begeleiding op maat. Ze voelen zich soms aan hun lot overgelaten en vinden moeilijk hun weg in alle maatregelen.

en financiële stimulansen

Jonge starters vragen financiële ondersteuning. Een startkapitaal is een grote drempel voor beginnende ondernemers. Jongeren vragen meer mogelijkheden voor **goedkope kredieten**. Daarnaast vragen jonge ondernemers **tijdens de eerste maanden van de opstart** financiële ondersteuning in de vorm van een **uitkering**, tot hun financiële toestand is gestabiliseerd.

Liesbeth
28
werkend

“Ik heb een vast arbeidscontract opgegeven om zelfstandige te worden, maar daardoor verloor ik ook mijn recht op een uitkering. Ik ben op gesprek geweest bij de RVA en dat volledig uit de doeken gedaan, want ik vind dat een fout in het systeem: je doet een financiering, een grote stap als jonge ondernemer. Ik vind dat ze dat op mijn minst mogen ondersteunen. Dat is tenslotte economisch goed voor het land ook: ik ben een latere werkgever! Ik heb alles wat ik had in mijn zaak gestopt. Had ik tijdens die maanden dat ik van niets leefde een uitkering gehad, dan had ik tenminste nog een buffer. (...) Ik kende ook de gevolgen niet van zelf ontslag te nemen. Had ik het geweten (...).”

Ook na hun 25 vragen jongeren kansen op opleiding en werk

via een jeugdwerkloosheidsbeleid dat rekening houdt met de realiteit dat vele jongeren pas na hun 25 instromen op de arbeidsmarkt

Jongeren verlangen dat initiatieven zoals startbanen, werkervaringsprogramma's en de doelgroepverlaging voor werkgevers doorlopen tot 30 jaar.

Jongeren vragen ook dat de **maximumgrens van de inschakelingsuitkering** wordt opgetrokken tot 30 jaar.

Cato
25
werk-
zoekend

“Ik ben 25 en krijg geen inschakelingsuitkering. Maar ik woon niet meer bij mijn ouders omdat dat niet verantwoord was. Ik woon in een gemeenschapshuis. Ik moest wel een inkomen hebben om de huur te kunnen betalen. (...) Ik krijg nu gelukkig een OCMW-uitkering. (...) Ik vind het trouwens absurd dat de grens op 25 wordt gelegd. Veel mensen die ik ken studeren bij en daarna nog. Dus dan ben je als 25 jaar wanneer je afstudeert. En dan kom je in het werkveld en weet je al dat je geen steun hoeft te verwachten van de overheid. Dat is enorm demotiverend. En op eigen benen staan kan niet want er is niets, je krijgt niets, ...”

en een beleid dat ‘levenslang leren’ voor iedereen haalbaar maakt

Heel wat jongeren willen zich later op hun traject heroriënteren en vragen dat ‘levenslang leren’ voor iedereen mogelijk wordt gemaakt door **financiële ondersteuning en aangepaste studieprogramma’s voor werkstudenten**.

Anna
26
werkend

“Ja, ik twijfel nog altijd om toch die opleiding voor lager onderwijs nog aan te vatten. Ik heb daar ook al verschillende keren voor gekeken, in afstandsonderwijs enzo. Maar eigenlijk is dat bijna niet te doen om dat te combineren met werk. Maar ja, ik ben daar wel mee bezig.”

Dit onderzoekstraject leert ons dat jongeren véél te vertellen hebben over de voorbereiding op de arbeidsmarkt vanuit het onderwijs, over de moeizame zoektocht naar werk, over arbeidsmarktbemiddeling en over hun eerste ervaringen op de werkvloer. Ze willen gráág hun belevingen, ervaringen en ideeën delen met iedereen die wil luisteren en in het bijzonder met iedereen die een rol kan spelen in het versoepelen van deze trajecten.

Jongeren vragen een beleid dat is afgestemd op hun reële noden en dat is maar mogelijk door continu de dialoog met hen warm te houden.

Aan ONS nu om hen tegemoet te komen. Laten we samen de weg inslaan naar werkbaar werk voor jongeren!

Raadpleeg het volledig rapport digitaal via www.ambrassade.be/werk/belevingsonderzoek-op-weg-naar-werk.

DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken

De Ambrassade is een organisatie die het Vlaamse jeugdbeleid sterker maakt door expertise op te bouwen en te delen, door jeugdorganisaties te versterken, door jeugd-informatie kwaliteitsvoller te maken en door onze schouders te zetten onder de Vlaamse Jeugdraad.

De Ambrassade is een belangrijke schakel tussen overheid, middenveld en jeugd. De Ambrassade zet samen met tal van partners projecten op rond jeugdwerkloosheid, kinderarmoede, jeugdruimte en leren.

www.ambrassade.be

